

evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE
INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY
OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

SOU Hluboš

Tento výukový materiál byl vytvořen v rámci projektu OPVK projektu „Kvalitní příprava učitelů a učitelky“
registrační číslo projektu: CZ.1.07/1.2.00/03.0002

1. JAZYKOVÉ ÚTVARY V ČESKÉM JAZYCE

TÉMA: ÚTVARY PROSTĚ SDĚLOVACÍ

PŘEDMĚT: ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

ROČNÍK: 2.,R., STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ, pro třídy se speciálními vzdělávacími potřebami

KLÍČOVÁ SLOVA: STYLA PROSTĚ SDĚLOVACÍ, RYSY MLUVENÉHO PROJEVU, STAVBA ÚTVARU, PŘÍKLADY, PSANÝ PROJEV

ŠKOLA: STŘEDNÍ ODBORNÉ UČILIŠTĚ HLUBOŠ

X 13-17:53

POSTUP

1. strana - ÚVOD
2. strana - METODIKA
3. strana - STYL PROSTĚ SDĚLOVACÍ
4. strana - RYSY MLUVENÉ FORMY JAZYKA
5. strana - STAVBA ÚTVARU
6. strana - MLUVENÝ PROJEV
7. strana - PŘÍKLADY MLUVENÉHO PROJEVU
8. strana - PSANÝ PROJEV
9. strana - POUŽITÉ MATERIÁLY

X 13-17:47

STYL PROSTĚ SDĚLOVACÍ (hovorový styl)

- styl každodenní komunikace (v rodině, ve škole, v zaměstnání, v partě)
- patří sem i konverzační styl (má společenské normy a zvyklosti)
- základní jazyková forma je mluvená, další je psaná

3 15-17:30

rysy mluvené formy jazyka :

- návaznost na konkrétní komunikační situaci
- plynutí v čase
- neopakovatelnost
- spontánnost
- vliv situace a prostředí
- přímý kontakt s adresátem
- nepřipravenost
- neoficiálnost
- expresivita
- emocionalita
- často forma dialogu
- neverbální komunikační prostředky

3 15-17:30

STAVBA ÚTVARU PROSTĚ SDĚLOVACÍHO STYLU

1. STRUKTURA TEXTU
  - uvolněná
  - řazení motivů je nahodilé, chaotické
  - časté opakování stejných výrazů
  - členění textu se nepoužívá
2. HLÁSKOSLOVÍ
  - zjednodušování ve výslovnosti - jméno -mého
  - zjednodušování výslovnosti zdvojených hlásek - nejjednodušší
3. TVAROSLOVÍ
4. SLOVNÍ ZÁSoba
5. SKLADBA
6. JAZYKOVÉ PROSTŘEDKY
7. SLOVOTVORBA ukázky učebnice Český jazyk - přehled (Mašková)

3 15-17:30

MLUVENÝ PROJEV (zvukový)

- zpravidla nepřipravený (mimo přednášek a diskusí, televize rádia)
- dlouhá souvětí, chyby, odchylky od textu, nepřesnosti, neobratnost)
- jedinečný, neopakovatelný
- váže se na situaci
- plyne v čase
- nelze se vrátit
- přímý kontakt s adresátem
- zvukově realizovaný melodií, silou hlasu, zabarvením
- vyjadřuje city, emoce, postoje,
- použití neverbálních prostředků (mimika, gesta)
- je základní formou prostě sdělovacího stylu

3 15-17:30

PŘÍKLADY MLUVENÝCH ÚTVARŮ:

1. diskuse - výměna názorů na určité téma, snaha o vyjádření problému
2. polemika - názorový střet dvou stran
3. referát - stručná zpráva, informační zhodnocení
4. připitek - krátký projev
5. blahopřání - osobní a společenské události
6. kondolence - projevení soustrasti
7. telefonní rozhovor

X 13-18:24

PSANÝ PROJEV

- připravený
- přehlednost textu -horizontálně i vertikálně
- nevázanost na konkrétní situaci, lze se vracet
- neplyne v čase
- neoficiální, oficiální, formální
- zprostředlovává emoce a city
- není možnost přímého kontaktu s adresátem
- používá se spisovný jazyk
- větná skladba je propracovanější, promyšlenější
- psaný projev je základní formou uměleckého, odborného a publicistického stylu

příklady prostě sdělovacího psaného stylu - osobní dopisy, oznámení

X 13-18:24

POUŽITÉ ZDROJE:

1. Kvitková N., Helcová I.: Čeština pro učební obory středních odborných učilišť, Praha 1997, SNP
2. Štěrbová L., Vytejková O.: Český jazyk pro 1. -3, ročník Odborných učilišť, Praha 1998, SNP
3. Olchavová, J. a kolektiv: Písemná a ústní komunikace, nakl. Hyl.s.r.o., Valašské Meziříčí, 2010
4. Mašková, D.": Český jazyk , přehled středoškolského učiva, Třebíč, 2006, vyd. PV
5. Galerie Smart program

X 13-18:24